

Zajęcia **3... 2... 1... Internet!** poświęcone są bezpieczeństwu dzieci w Internecie. Zostały opracowane jako pomoc dydaktyczna dla pracowników firmy Microsoft zaangażowanych w program wolontariatu pracowniczego oraz nauczycieli realizujących zajęcia edukacyjne w ramach programu Dziecko w Sieci, prowadzonego przez Fundację Dajemy Dzieciom Się.

Zajęcia **3... 2... 1... Internet!** przewidywane są na dwie godziny lekcyjne i polegają na pracy grupowej i indywidualnej uczniów przeplatanej projekcją atrakcyjnych kreskówek, poświęconych różnym formom internetowych zagrożeń. Przygody bohaterów kreskówek komentuje Krzysztof Hołowczyc - ambasador programu **3... 2... 1... Internet!**

3... 2... 1... Internet!

**SCENARIUSZ ZAJĘĆ NA TEMAT BEZPIECZEŃSTWA
DZIECI W INTERNECIE DLA UCZNIÓW KLAS IV-VI
SZKÓŁ PODSTAWOWYCH**

Microsoft

@ferinternet.pl

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę (dawniej Fundacja Dzieci Niczyje)
ul. Walecznych 59
03-926 Warszawa
tel. 22 6161669
fdds.pl

Copyright © Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę (dawniej Fundacja Dzieci Niczyje)

Tekst publikacji jest dostępny na licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0 Polska.
Tekst licencji dostępny jest na stronie <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/pl/>.
Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę.

Opracowanie: Julia Barlińska
Konsultacja: Łukasz Wojtasik
Grafika i skład: Ewa Brejnakowska-Jończyk, www.ewa-bj.pl

Microsoft

s@ferinternet.pl

1. Wstęp

Postęp w rozwoju nowoczesnych technologii, oprócz skutków pozytywnych, wiąże się także z powstawaniem zagrożeń, których ofiarami coraz częściej stają się młodzi internauci. Z tego względu edukacja dotycząca bezpiecznego korzystania przez dzieci z Internetu staje się zadaniem priorytetowym. Niniejsze materiały przygotowane zostały jako pomoc dydaktyczna dla pracowników firmy Microsoft, zaangażowanych w program wolontariatu pracowniczego oraz nauczycieli zainteresowanych realizacją zajęć edukacyjnych wśród uczniów klas IV-VI szkół podstawowych, poświęconych bezpieczeństwu w Internecie. Akcja edukacyjna **3... 2... 1... Internet!** jest wspólnym projektem Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę i firmy Microsoft. Ambasadorem projektu jest Krzysztof Hołowczyc.

O zagrożeniach dzieci w Internecie

Coraz więcej dzieci korzysta z Internetu. Wraz ze wzrostem dostępności nowoczesnych technologii zwiększa się także skala zagrożeń internetowych, które mogą mieć negatywny wpływ na prawidłowy rozwój i funkcjonowanie najmłodszych. Korzystanie z Internetu przez dzieci może wiązać się z następującymi kategoriami zagrożeń:

Kontakt z niebezpiecznymi treściami

Dzieci korzystające z Internetu narażone są na kontakt z materiałami, które mogą mieć szkodliwy wpływ na ich psychikę. Do niebezpiecznych treści zalicza się filmy, zdjęcia lub teksty o charakterze pornograficznym, prezentujące przemoc, promujące postawy i zachowania zagrażające zdrowiu, tj.: hazard, używki, anoreksję, zaangażowanie w działalność sekt itp. Część tych materiałów publikowanych jest w sieci nielegalnie (pornografia dziecięca, rasizm), inne – mimo szkodliwości wobec najmłodszych internautów – publikowane są zgodnie z prawem. Niebezpieczne treści występują w Internecie w ogromnej liczbie. Materiały pornograficzne to najczęstsza kategoria treści publikowanych w tym medium, na które młodzi internauci trafiają zazwyczaj przypadkowo.

Niebezpieczne kontakty

Zdecydowana większość młodych internautów korzysta z komunikatorów, czatów i portali społecznościowych. Dzieci zawierają w ten sposób nowe znajomości, co naraża je na możliwość kontaktów z osobami niebezpiecznymi. Przez swoją niewiedzę i łatwowierność młodzi internauci niejednokrotnie stają się ofiarami przestępstw z użyciem sieci: oszustw, wyłudzeń, włamań komputerowych i innych. Dzieci często podają obcym w sieci prywatne informacje, tj. dane osobowe oraz umawiają się z osobami poznanymi w Internecie na spotkania w rzeczywistym świecie. O internetowych znajomościach dzieci zazwyczaj nie informują nikogo, udając się na nie w pojedynkę lub z inną osobą nieletnią. Jest to szczególnie niebezpieczne ze względu na liczne przypadki uwodzenia dzieci w sieci.

Cyberprzemoc

Cyberprzemoc to nowe oblicze przemocy rówieśniczej z wykorzystaniem różnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych, jak np.: poczta elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi, serwisy społecznościowe itd. Akty cyberprzemocy przyjmują różne formy: nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie i rozsyłanie ośmieszających lub kompromitujących zdjęć i filmów oraz podszywanie się pod cudzą tożsamość.

Uzależnienie od Internetu

Różnorodność form aktywności w Internecie oraz ich atrakcyjność sprawiają, że istotnym problemem staje się ryzyko uzależnienia od sieci. Problem ten dotyczy szczególnie dzieci, gdyż z racji swojej niedojrzałości uzależniają się dużo szybciej niż dorośli. Spędzanie przez młode osoby wielu godzin dziennie przed komputerem zaburza ich rozwój, zwłaszcza w aspekcie kontaktów społecznych i może prowadzić do uzależnienia – zarówno od Internetu, jak i od komputera.

Telefon Zaufania Dla Dzieci i Młodzieży 116 111

To bezpłatna i anonimowa pomoc telefoniczna i online dla dzieci i młodzieży, zapewnia dzwoniącym możliwość dzielenia się troskami, rozmawiania o sprawach dla siebie ważnych oraz wsparcia w trudnych sytuacjach.

Formy pomocy: konsultacje telefoniczne i online, interwencje podejmowane w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia, działania edukacyjne i informacyjne;

Kontakt: bezpłatny numer telefonu (dostępny ze wszystkich telefonów stacjonarnych i komórkowych): 116 111, 7 dni w tygodniu w godzinach 12.00-22.00.

Więcej informacji i kontakt online przez stronę www.116111.pl

Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci 800 100 100

To bezpłatna i anonimowa pomoc telefoniczna i online dla rodziców i nauczycieli, którzy potrzebują wsparcia i informacji w zakresie przeciwdziałania i pomocy dzieciom przeżywającym kłopoty i trudności wynikające z problemów i zachowań ryzykownych.

Formy pomocy: konsultacje telefoniczne i online w sytuacjach związanych z problemami rodziców/opiekunów i nauczycieli z podejrzeniem lub stwierdzeniem doświadczania przez dzieci i młodzież agresji i przemocy w szkole, cyberprzemocy i zagrożeń związanych z nowymi technologiami, wykorzystywania seksualnego, kontaktu z substancjami psychoaktywnymi, uzależnień, depresji, myśli samobójczych lub zaburzeń odżywiania.

Kontakt: bezpłatny numer telefonu (dostępny ze wszystkich telefonów stacjonarnych i komórkowych): 800 100 100, od poniedziałku do piątku w godzinach 12.00-15.00.

Więcej informacji i kontakt online przez stronę www.800100100.pl

Charakterystyka zajęć

Na potrzeby realizacji zajęć **3... 2... 1... Internet!** opracowane zostały scenariusze lekcji trwających dwie godziny dydaktyczne.

Ideą zajęć jest propagowanie bezpiecznego korzystania z sieci przy użyciu popularnych i lubianych przez dzieci metod: kreskówek, łąmigłówek i innych form edukacji poprzez zabawę.

Odbiorcy Zajęcia adresowane są do uczniów klas IV-VI szkoły podstawowej.

Cele Podstawowym celem zajęć jest prezentacja efektywnego korzystania z sieci jako alternatywy wobec zachowań ryzykownych:

- cyberprzemocy,
- spotkań z osobami znanymi wyłącznie z Internetu,
- upubliczniania danych osobowych,
- piractwa w sieci,
- nadmiernego korzystania z Internetu.

Forma zajęć Proponowana jest forma edukacji przez zabawę. Dzięki temu dzieci łatwiej i lepiej przyswoją ważne treści. Dlatego wykorzystamy:

- kreskówki,
- ćwiczenia indywidualne,
- ćwiczenia grupowe.

Czas zajęć 90 minut (2 x 45 min)

Przy kolejnych elementach proponowanego scenariusza podajemy szacowany czas niezbędny do ich realizacji.

Prowadzenie zajęć Zajęcia mogą być prowadzone w ramach godziny wychowawczej, zajęć informatycznych lub w innym dogodnym czasie.

Wymagana wiedza Do prowadzenia zajęć wymagana jest jedynie podstawowa znajomość Internetu. Ważne, aby przed zajęciami dokładnie zapoznać się z niniejszym scenariuszem oraz prezentacją **3... 2... 1... Internet!** Dla ułatwienia, instrukcje do ćwiczeń proponowanych w trakcie zajęć zostały zaprezentowane w podręczniku na stronach 14-16. Pomocne będzie również odwiedzenie serwisów internetowych: www.321internet.pl, www.edukacja.fdds.pl

Wymagany sprzęt Do przeprowadzenia zajęć będzie potrzebny sprzęt umożliwiający odtworzenie materiałów zapisanych na płycie DVD lub pobranych ze strony www.edukacja.fdds.pl. Mogą to być:

- odtwarzacz DVD (lub komputer z nagłośnieniem) podłączony do telewizora
- odtwarzacz DVD z nagłośnieniem (lub komputer z nagłośnieniem) podłączony do projektora multimedialnego.

Prezentacja 3... 2... 1... Internet!

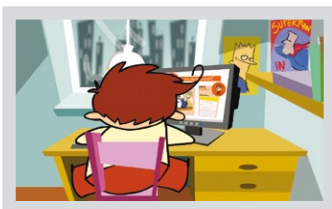
Prowadzący zajęcia posługuje się prezentacją multimedialną zapisaną na płycie DVD lub pobraną ze strony edukacja.fdds.pl. Rozpoczyna ją zaproszenie do udziału w zajęciach, wygłoszone przez Krzysztofa Hołowczyca, który następnie zapowiada i podsumowuje kolejne pięć kreskówek.

Każda kreskówka poświęcona jest jednej z form zagrożeń, które dzieci poznają na podstawie przygód Kuby, Ani, Sandry, Szymona i Piotrka – uczniów szkoły podstawowej. Prezentacja każdego odcinka jest podzielona na dwie części. Przerwa pomiędzy nimi pojawia się w momencie, kiedy bohater staje przed wyborem zachowania bezpiecznego bądź ryzykownego.

Ankieta, zgłoszenie zajęć, zaświadczenie dla prowadzącego

Po realizacji zajęć prowadzący proszony jest o przeprowadzenie wśród dzieci ankiety ewaluacyjnej (wzór na str. 17, do pobrania również z serwisu edukacja.fdds.pl), a następnie wypełnienie sprawozdania z zajęć na stronie edukacja.fdds.pl. Na podstawie wypełnionego sprawozdania prowadzący otrzyma za pośrednictwem e-maila zaświadczenie o przeprowadzeniu zajęć.

Odcinek 1. „Dobry żart???” – cyberprzemoc

Kreskówka prezentuje sytuację przemocy rówieśniczej z użyciem telefonu komórkowego i Internetu. Film zostaje przerwany w momencie wyboru:

- odpowiadać przemocą na przemoc?
- ignorować sprawców, szukać pomocy?

Zakończenia kreskówki:

1. Eskalacja przemocy pogarsza sytuację bohatera.
2. Ignorowanie sprawców i uzyskanie pomocy rozwiązuje problem.

Odcinek 2. „Znajomi-nieznajomi” – kontakty online

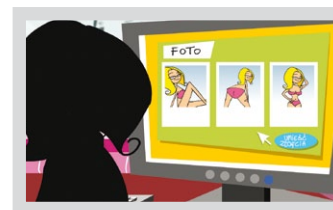
Kreskówka prezentuje historię znajomości w Internecie. Film zostaje przerwany w momencie wyboru:

- spotykać się z internetowym znajomym w rzeczywistym świecie?
- unikać spotkania?

Zakończenia kreskówki:

1. Dochodzi do spotkania, na którym bohater kreskówki zostaje źle potraktowany przez internetową „znajomą”.
2. Bohater historii odrzuca propozycję i proponuje pozostanie przy kontaktach online. Nieprzyjemna reakcja „znajomej” zdradza jej złe intencje.

Odcinek 3. „Małe zdjęcie – duży problem” – ochrona danych w Internecie

Kreskówka pokazuje możliwe konsekwencje zamieszczenia w serwisach społecznościowych zbyt wielu informacji na swój temat. Bohaterka kreskówki publikuje w Internecie zdjęcia w dosyć „odważnych” pozach. Znajomy zwraca jej uwagę, że powinna usunąć je ze swojego profilu. Film zostaje przerwany w momencie wyboru:

- usunąć z profilu część zdjęć?
- w dalszym ciągu publikować tego typu materiały?

Zakończenia kreskówki:

1. Usunięcie części zdjęć pozwoliło na uniknięcie nieprzyjemnej sytuacji.
2. Zdjęcia stają się obiektem szyderstw w Internecie i w szkole.

Odcinek 4. „Moja praca domowa” – poszanowanie własności intelektualnej

Bohaterka kreskówki poszukuje w Internecie materiałów potrzebnych do przygotowania wypracowania. Trafia na tekst w pełni poświęcony tematowi zadanej pracy. Zastanawia się, czy nie skopiować go w całości i oddać jako własne wypracowanie. Film zostaje przerwany w momencie wyboru:

- oddać tekst jako własny?
- opracować własny tekst na podstawie wiedzy z książek i Internetu?

Zakończenia kreskówki:

1. Prawda o skopiowaniu pracy z sieci wychodzi na jaw.
2. Własna praca zostaje dobrze oceniona i uczeń ma satysfakcję ze zdobytej w uczciwy sposób wiedzy.

Odcinek 5. „Komputeromania” – uzależnienie od Internetu

Bohater kreskówki spędza bardzo dużo czasu w Internecie. Cierpią na tym relacje ze znajomymi. Jego znajomi planują wspólny weekendowy wyjazd. Film zostaje przerwany w momencie wyboru:

- spędzić weekend ze znajomymi?
- zostać w domu i spędzić weekend przed komputerem?

Zakończenia kreskówki:

1. Pełen atrakcji wspólny wyjazd.
2. Zmęczony weekendem spędzonym przed komputerem bohater spotyka rozentuzjowanych po wyjeździe kolegów.

Schemat zajęć

Poniżej prezentujemy ogólny schemat zajęć zastosowany w scenariuszu.

1. Wstęp Stanowi wprowadzenie do lekcji służące nawiązaniu kontaktu z grupą oraz wprowadzeniu na tematkę zajęć.

2. Prezentacja kreskówki Kolejne podpunkty (a-d) odnoszą się do prezentacji kolejnych odcinków kreskówki, z wyjątkiem ostatniego odcinka, w którym brak jest ćwiczenia grupowego.

a. Prezentacja pierwszego fragmentu kreskówki

Stanowi wprowadzenie do sytuacji, kończy się w momencie, gdy bohater musi dokonać wyboru pomiędzy zachowaniem bezpiecznym a ryzykownym.

b. Ćwiczenie indywidualne

Każdemu dylematowi bohatera kreskówki towarzyszy ćwiczenie indywidualne, wskazujące tendencje w grupie, tzn. preferowany wybór – zachowań bezpiecznych lub ryzykownych. Uczniowie w drodze głosowania podejmują decyzję, jak powinien się zachować bohater historii. Instrukcja do ćwiczenia jest wyświetlana po zakończeniu projekcji pierwszej części każdego odcinka. Treść slajdów z instrukcjami do ćwiczeń indywidualnych jest prezentowana na końcu tego scenariusza (str. 14). Ćwiczenia indywidualne powinny trwać ok. 3-5 minut.

c. Prezentacja dwóch wersji zakończenia kreskówki

Każdy z pięciu odcinków posiada dwie wersje zakończenia. W trakcie lekcji prezentowane są obydwie wersje w kolejności zależnej od wyników głosowania uczniów – najpierw zakończenie wybrane przez większość dzieci, następnie wariant alternatywny. Morał płynący z danego odcinka prezentuje Krzysztof Hołowczyc w podsumowaniu każdej części.

d. Ćwiczenie grupowe

Służy pogłębieniu i doprecyzowaniu zasad bezpiecznego i kulturalnego zachowania w ryzykownej sytuacji. Instrukcja do ćwiczenia jest wyświetlana po prezentacji obydwu wersji zakończenia każdej z kreskówek. Treść slajdów z instrukcjami do ćwiczeń grupowych jest prezentowana na końcu książeczki (str. 15-16). Ćwiczenia grupowe powinny trwać ok. 5-10 minut.

3. Podsumowanie Służy utrwaleniu i podkreśleniu najważniejszych kwestii dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu, poruszanych podczas zajęć.

Poniżej przedstawiamy szczegółową wersję scenariusza zajęć, z którym należy zapoznać się przed przeprowadzeniem lekcji.

Scenariusz zajęć – 2 x 45 min

Liczba uczestników:

1-2 klasy szkolne

Materiały potrzebne do realizacji zajęć:

- prezentacja 3... 2... 1... Internet!
- ołówki/długopisy, kartki.

Przebieg zajęć

WSTĘP – 5 MIN

Powitanie i krótki wstęp

W trakcie dzisiejszych zajęć porozmawiamy o komputerach i Internecie. Podczas dwóch lekcji będziemy oglądać kreskówki o przygodach waszych rówieśników, którzy tak jak wy korzystają z Internetu.

Będziecie także brali udział w różnych ciekawych ćwiczeniach, zarówno w grupach, jak i każdy osobno. Teraz zapraszam do obejrzenia wprowadzenia, w którym poznamy narratora historii. Pomoże on nam lepiej zrozumieć, na czym polega bezpieczne surfowanie. Znaćcie go na pewno z telewizji. Jesteście ciekawi kto to? Zobaczmy zatem.

PREZENTACJA CZĘŚCI WSTĘPNEJ

Wyświetl fragment pt. „Na początek”.

1. CYBERPRZEMOC – 20 MIN

Prezentacja pierwszego odcinka kreskówki.

A teraz zapraszam was do obejrzenia pierwszego odcinka. Oglądajcie uważnie, gdyż po obejrzeniu tej części czeka nas ćwiczenie.

Zaprezentuj pierwszą część odcinka „Dobry żart???”.

Pierwsze ćwiczenie indywidualne

Instrukcja do ćwiczenia wyświetla się w prezentacji po zakończeniu projekcji pierwszej części odcinka (str. 14).

Cel: Diagnoza tendencji w grupie – wybór jakich zachowań dominuje: bezpiecznych czy ryzykownych?

Rozdaj uczniom kartki, informując, że będą służyć do zapisywania odpowiedzi do wszystkich ćwiczeń indywidualnych. Następnie przeczytaj na głos instrukcję do ćwiczenia i wyjaśnij ewentualne wątpliwości.

Wyobraźcie sobie, że jesteście na miejscu Piotrka. Co byście zrobili w takiej sytuacji? Napiszcie na kartce, co waszym zdaniem powinien zrobić Piotrek: szukać pomocy czy nie?

Następnie przeprowadź głosowanie.

Niech teraz podniosą rękę osoby, które są za tym, by Piotrek zignorował zaczepki i szukał pomocy. A kto jest przeciwko tej decyzji?

Zlicz głosy za jedną i drugą odpowiedzią. Od wyniku głosowania zależy kolejność prezentowanych wersji zakończenia historii.

Większość z was zagłosowała za/przeciw (wybierz bardziej popularną opcję) szukaniu pomocy. Zobaczcie, jak ta historia mogłaby się dalej potoczyć w zależności od tego, jak zachowa się Piotrek.

Zaprezentuj najpierw wersję zakończenia wybraną przez większość dzieci, następnie wariant alternatywny oraz podsumowanie odcinka.

Pierwsze ćwiczenie grupowe

Instrukcja do ćwiczenia wyświetla się w prezentacji po podsumowaniu odcinka kreskówki (str. 15).

Cel: pokazanie uczniom, że w sytuacjach trudnych warto szukać pomocy. Wskazanie potencjalnych źródeł pomocy w sytuacji cyberprzemocy. W ćwiczeniu można wskazać po kilka odpowiedzi do każdej sytuacji. Nie ma odpowiedzi prawidłowych i błędnych. Dobór właściwej osoby zależy od interpretacji sytuacji zastosowanej przez grupę.

Podział na grupy

Podziel uczniów na cztery grupy. Powrót do pracy w grupach będzie odbywał się zawsze po zaprezentowaniu uczniom podsumowania danego odcinka kreskówki. Rozdaj po jednej kartce każdej grupie. Przeczytaj na głos instrukcję do ćwiczenia i wyjaśnij ewentualne wątpliwości.

Zastanówcie się, do kogo moglibyście się zwrócić w każdej z podanych poniżej sytuacji. Kto najlepiej i najszybciej pomoże wam rozwiązać problem? Zapiszcie na kartkach literki przy kolejnych cyferkach. Przy każdej sytuacji może być więcej niż jedna odpowiedź.

Poproś, żeby przedstawiciel każdej grupy zaprezentował propozycje swojej grupy, a następnie je podsumuj.

Pamiętajcie o tym, że w trudnych sytuacjach w Internecie nie jesteście sami. Zawsze warto szukać pomocy. Zwierzenie się koleżance czy koledze może przynieść ulgę, ale często nie rozwiązuje problemu. Warto zwrócić się o pomoc do osoby dorosłej – rodzica, nauczyciela lub konsultanta Telefonu Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116 111.

Oni zawsze pomogą wam szybko znaleźć wyjście z trudnej sytuacji. Czasem należy zwrócić się do specjalistów, takich jak administratorzy serwisów, którzy pomogą usunąć coś z Internetu lub policji, kiedy czyjeś życie lub zdrowie jest zagrożone albo jeżeli mamy do czynienia z sytuacją łamania prawa.

2. KONTAKTY Z NIEZNAJOMYMI – 20 MIN

Prezentacja drugiego odcinka kreskówki

A teraz zapraszam was do obejrzenia drugiego odcinka.

Zaprezentuj pierwszą część kreskówki pt. „Znajomi-nieznajomi”.

Drugie ćwiczenie indywidualne

Instrukcja do ćwiczenia jest wyświetlana po zakończeniu projekcji pierwszej części odcinka (str. 14).

Cel: Diagnoza tendencji w grupie – wybór jakich zachowań dominuje: bezpiecznych czy ryzykownych?

Przeczytaj na głos instrukcję do ćwiczenia i wyjaśnij ewentualne wątpliwości.

Wyobraźcie sobie, że jesteście na miejscu Kuby. Co byście zrobili w takiej sytuacji? Zapiszcie na kartce, co waszym zdaniem powinien zrobić Kuba: spotkać się czy nie?

Następnie przeprowadź głosowanie.

Niech teraz podniosą rękę osoby, które są za tym, żeby Kuba spotkał się z internetowym znajomym. A kto jest przeciwko tej decyzji?

Zlicz głosy za każdą z odpowiedzi. Od wyniku głosowania zależy kolejność prezentowanych wersji zakończenia historii.

Większość z was zagłosowała za/przeciw (należy wybrać bardziej popularną opcję) spotykaniu się z kimś, kogo znamy tylko z Internetu. Zobaczcie, co może spotkać Kubę, jeżeli uda się na spotkanie bądź z niego zrezygnuje.

Zaprezentuj najpierw wersję zakończenia wybraną przez większość dzieci, następnie wariant alternatywny oraz podsumowanie odcinka.

Drugie ćwiczenie grupowe

Instrukcja do ćwiczenia wyświetla się w prezentacji po podsumowaniu odcinka kreskówki (str. 15).

Cel: wypracowanie zasad bezpiecznego spotkania z osobą nieznaną.

Podział na grupy

Powrót do pracy w grupach utworzonych na potrzeby pierwszego ćwiczenia grupowego. Rozdaj po jednej kartce każdej grupie. Przeczytaj na głos instrukcję do ćwiczenia i wyjaśnij ewentualne wątpliwości.

Niech każdy z was wyobrazi sobie, że poznał kogoś na portalu społecznościowym. Pomimo zagrożeń związanych z tą sytuacją, zależy ci na spotkaniu się z tą osobą. Jak należy się przygotować i co zrobić, żeby takie spotkanie było bezpieczne i żeby nic złego was nie spotkało? Zapiszcie swoje pomysły w punktach.

Poproś, żeby przedstawiciel każdej grupy zaprezentował propozycje swojej grupy, a następnie podsumuj.

Nigdy nie wiemy, kto jest po drugiej stronie. Dlatego, jeżeli już decydujemy się na spotkanie z osobą znaną nam wyłącznie z sieci, należy przygotować się tak, jak na spotkanie z kimś obcym. Po pierwsze, powiedzieć zaufanej osobie dorosłej o spotkaniu, podając dokładne miejsce oraz czas. Po drugie, pójść z osobą towarzyszącą – najlepiej rodzicem lub starszym rodzeństwem. Kolejna ważna sprawa to wybór miejsca i czasu – powinno to być miejsce, gdzie jest dużo ludzi, a na czas spotkania wybieramy dzień. Pamiętajcie jednak, że przede wszystkim warto się upewnić, czy osoba warta jest spotkania – na to natomiast trzeba czasu, zwłaszcza w kontaktach przez Internet.

Przerwa

3. OCHRONA DANYCH W INTERNECIE – 15 MIN

Prezentacja trzeciego odcinka kreskówki

Obejrzymy kolejny odcinek przygód Sandry, Kuby, Piotrka, Szymona oraz Ani. Zobaczcie, kto tym razem będzie miał kłopoty.

Odtwórz pierwszą część kreskówki pt. „Małe zdjęcie – duży problem”.

Trzecie ćwiczenie indywidualne

Instrukcja do ćwiczenia wyświetla się w prezentacji po zakończeniu projekcji pierwszej części odcinka (str. 14).

Cel: Diagnoza tendencji w grupie – wybór jakich zachowań dominuje: bezpiecznych czy ryzykownych?

Przeczytaj instrukcję do ćwiczenia.

Wyobraźcie sobie, że jesteście na miejscu Sandry. Co byście zrobili w takiej sytuacji? Zapiszcie na kartce, co waszym zdaniem powinna zrobić Sandra: usunąć zdjęcie czy nie?

Następnie przeprowadź głosowanie.

Niech teraz podniosą rękę osoby, które są za tym, żeby Sandra usunęła zdjęcie. A kto jest przeciwko tej decyzji?

Zlicz głosy za każdą z opcji. Od wyniku głosowania zależy kolejność prezentowanych wersji zakończenia historii.

Większość z was zagłosowała za/przeciw (należy wybrać wskazaną przez większość opcję) usunięciu zdjęcia. Zobaczmy, jak wyglądała historia Sandry.

Zaprezentuj najpierw wersję zakończenia wybraną przez większość dzieci, następnie wariant alternatywny oraz podsumowanie odcinka.

Trzecie ćwiczenie grupowe

Instrukcja do ćwiczenia wyświetla się w prezentacji po podsumowaniu odcinka kreskówki (str. 16).

Cel: wypracowanie listy danych, których nie należy upubliczniać w Internecie.

Podział na grupy

Powrót do pracy w grupach utworzonych na potrzeby pierwszego ćwiczenia grupowego. Rozdaj po jednej kartce każdej grupie. Przeczytaj na głos instrukcję do ćwiczenia i wyjaśnij ewentualne wątpliwości.

Waszym zadaniem jest wybrać spośród różnych informacji te, których nie należy upubliczniać w Internecie. Wypiszcie numerki swoich wyborów do listy „Ścisłe tajne”.

Po zakończeniu czasu na pracę skomentuj.

W Internecie, tak jak w tym ćwiczeniu, zawsze od was będzie zależało, jakie dane zdecydujecie się podać. To jest wasz wybór, dlatego nie będziemy odczytywać tego, na co się zdecydowaliście. Pamiętajcie jednak, jeżeli chcecie w sieci być spokojni i bezpieczni, nie należy podawać następujących danych: imienia, nazwiska, adresu zamieszkania, numeru telefonu oraz zamieszczać zdjęć, które pokazują, jak wyglądamy. Upublicznianie tych danych sprawia, że stajemy się dostępni nie tylko w Internecie, ale także w naszym prawdziwym życiu dla każdej osoby, nie mając kontroli nad tym, czy to nasz przyjaciel, czy np. przestępca.

4. POSZANOWANIE WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ – 20 MIN

Prezentacja czwartego odcinka kreskówki

Zaprezentuj pierwszą część kreskówki pt. „Moja praca domowa”.

Czwarte ćwiczenie indywidualne

Instrukcja do ćwiczenia wyświetla się w prezentacji po zakończeniu projekcji pierwszej części odcinka (str. 14).

Cel: Diagnoza tendencji w grupie – wybór jakich zachowań dominuje: bezpiecznych czy ryzykownych.

Przeczytaj instrukcję do ćwiczenia.

Wyobraźcie sobie, że jesteście na miejscu Ani. Co byście zrobili? Zapiszcie na kartce, co waszym zdaniem powinna zrobić Ania: samodzielnie napisać wypracowanie czy nie?

Następnie przeprowadź głosowanie.

Niech teraz podniosą rękę osoby, które są za tym, żeby Ania samodzielnie napisała wypracowanie. A kto jest przeciwko tej decyzji?

Zlicz głosy za każdym z rozwiązań. Od wyniku głosowania zależy kolejność prezentowanych wersji zakończenia historii.

Większość z was zagłosowała za/przeciw (należy wybrać wskazaną przez większość opcję) samodzielnemu odrobieniu pracy domowej. Zobaczcie, jak ta historia mogłaby się dalej potoczyć w zależności od tego, jak zachowa się Ania.

Zaprezentuj najpierw wersję zakończenia wybraną przez większość dzieci, następnie wariant alternatywny oraz podsumowanie odcinka.

Czwarte ćwiczenie grupowe

Instrukcja do ćwiczenia wyświetla się w prezentacji po podsumowaniu odcinka kreskówki (str. 16).

Cel: pokazanie perspektywy osób będących ofiarą piractwa w sieci.

Podział na grupy

Powrót do pracy w grupach utworzonych na potrzeby pierwszego ćwiczenia grupowego.

Rozdaj po jednej kartce każdej grupie. Przeczytaj na głos instrukcję do ćwiczenia i wyjaśnij ewentualne wątpliwości.

Wyobraźcie sobie, że jesteście autorami nowej supergry komputerowej. Pracowaliście nad tą grą przez rok i jesteście dumni ze swojego dzieła, które ma się ukazać już za tydzień. Niestety, ktoś nielegalnie pobrał waszą grę i opublikował w Internecie jako swoją! Postanawiacie napisać apel do internautów na temat tego, czym jest piractwo dla osób, których dzieła zostały skradzione w sieci. Zastanówcie się wspólnie, jak byście się czuli w takiej sytuacji i jakie argumenty za szanowaniem praw autorskich w sieci możecie przedstawić. Zapiszcie swoje pomysły w punktach. Niech każda grupa stworzy 4 punkty.

Poproś, żeby przedstawiciel każdej grupy zaprezentował propozycje swojej grupy, a następnie podsumuj.

Pamiętajmy o tym, że kradzież zawsze jest niewłaściwym zachowaniem oraz przestępstwem niezależnie, czy ma miejsce w świecie rzeczywistym, czy w Internecie.

UZALEŻNIENIE OD INTERNETU – 8 MIN

Prezentacja piątego odcinka kreskówki

Przyszedł czas na ostatni odcinek kreskówki.

Odtwórz pierwszą część odcinka kreskówki pt. „Komputeromania”.

Piąte ćwiczenie indywidualne

Instrukcja do ćwiczenia wyświetla się w prezentacji po zakończeniu projekcji pierwszej części odcinka (str. 14).

Cel: Diagnoza tendencji w grupie – wybór jakich zachowań dominuje: bezpiecznych czy ryzykownych?

Przeczytaj instrukcję do ćwiczenia.

Wyobraźcie sobie, że jesteście na miejscu Szymona. Co byście zrobili w takiej sytuacji? Zapiszcie na kartce, co waszym zdaniem powinien zrobić Szymon: jechać z kolegami na wycieczkę czy nie?

Następnie przeprowadź głosowanie.

Niech teraz podniosą rękę osoby, które są za tym, żeby Szymon wybrał wycieczkę z kolegami. A kto jest przeciwko tej decyzji?

Zlicz głosy za każdym z rozwiązań. Od wyniku głosowania zależy kolejność prezentowanych wersji zakończenia historii.

Większość z was zagłosowała za/przeciw (należy wybrać wskazaną przez większość opcję) wybraniu wycieczki. Zobaczcie, jak ta historia mogłaby się dalej potoczyć w zależności od tego, co zadecyduje Szymon.

Zaprezentuj najpierw wersję zakończenia wybraną przez większość dzieci, następnie wariant alternatywny oraz podsumowanie odcinka.

PODSUMOWANIE – 2 MIN

Odtwórz kreskówkę pt. „Na koniec”.

Rozdaj uczniom ankiety ewaluacyjne i poproś o ich wypełnienie (patrz: str. 17).

Następnie zbierz ankiety i podsumuj zajęcia.

Dziś mieliśmy okazję poznać najważniejsze zagrożenia internetowe, z którymi możecie się spotkać. Surfowanie po Internecie jest bezpieczne, jeżeli znamy zagrożenia i potrafimy ich unikać. Dziękuję wam za udział w tych zajęciach i życzę bezpiecznego surfowania.

SLAJDY

Slajdy do ćwiczeń indywidualnych (str. 14)
Slajdy do ćwiczeń grupowych (str. 15-16)

ĆWICZENIE INDYWIDUALNE NR 1

Co byś zrobił/a na miejscu Piotrka? Zapisz na kartce, co Twoim zdaniem powinien zrobić Piotrek: szukać pomocy czy nie?

ĆWICZENIE INDYWIDUALNE NR 2

Co byś zrobił/a na miejscu Kuby? Zapisz na kartce, co Twoim zdaniem powinien zrobić Kuba: spotkać się czy nie?

ĆWICZENIE INDYWIDUALNE NR 3

Co byś zrobił/a na miejscu Sandry? Zapisz na kartce, co Twoim zdaniem powinna zrobić Sandra: usunąć zdjęcia czy nie?

ĆWICZENIE INDYWIDUALNE NR 4

Co byś zrobił/a na miejscu Ani? Zapisz na kartce, co Twoim zdaniem powinna zrobić Ania: samodzielnie napisać wypracowanie czy nie?

ĆWICZENIE INDYWIDUALNE NR 5

Co Ty byś zrobił/a na miejscu Szymona? Zapisz na kartce, co Twoim zdaniem powinien zrobić Szymon: jechać z kolegami na wycieczkę czy nie?

ĆWICZENIE GRUPOWE NR 1

Zastanówcie się, do kogo moglibyście się zwrócić w każdej z podanych poniżej sytuacji. Kto najlepiej i najszybciej pomoże Wam rozwiązać problem? Zapiszcie literki przy kolejnych cyferkach.

SYTUACJE:

1. Ktoś nagrywa Cię telefonem komórkowym, chociaż tego nie chcesz.
2. Ktoś Cię wyzywa w Internecie.
3. Dostajesz nieprzyjemne SMS-y lub MMS-y.
4. Ktoś Cię straszy lub szantażuje.
5. Ktoś zamieścił w Internecie coś na Twój temat, coś Ci nie pasuje.
6. Ktoś się włamał na Twoje konto np. w portalu społecznościowym.

OSOBY:

- A. Rodzic
- B. Nauczyciel
- C. Konsultant Telefonu Zaufania 116 111
- D. Brat lub siostra
- E. Policjant
- F. Administrator
- G. Kolega lub koleżanka

ĆWICZENIE GRUPOWE NR 2

Niech każdy z Was sobie wyobrazi, że poznał kogoś na portalu społecznościowym. Pomimo zagrożeń związanych z tą sytuacją zależy Wam na spotkaniu z tą osobą. Jak należy się przygotować i co zrobić, żeby takie spotkanie było bezpieczne i żeby nic złego Cię nie spotkało? Zapiszcie swoje pomysły w punktach.

ĆWICZENIE GRUPOWE NR 3

Waszym zadaniem jest wybranie spośród różnych informacji tych, których nie należy upubliczniać w Internecie. Wpiszcie numerki swoich wyborów na listę „ściśle tajne”.

1. Zainteresowania
2. Imię
3. Adres e-mail
4. Zdjęcie psa
5. Adres zamieszkania
6. Zdjęcie krajobrazu
7. Adres i nr szkoły, do której chodzę
8. Zdjęcie portretowe
9. Nazwisko
10. Numer telefonu

Ściśle tajne:

.....

.....

.....

ĆWICZENIE GRUPOWE NR 4

Wyobraźcie sobie, że jesteście autorami nowej supergry komputerowej. Pracowaliście nad tą grą przez rok i jesteście dumni ze swojego dzieła. Gra ma się ukazać już za tydzień. Niestety, ktoś nielegalnie pobrał Waszą grę i opublikował w Internecie jako swoją! Postanawiacie napisać apel do internautów na temat tego, czym jest piractwo dla osób, których dzieła zostały skradzione w sieci. Zastanówcie się wspólnie, jak byście się czuli w takiej sytuacji i jakie argumenty za szanowaniem praw autorskich w sieci możecie przedstawić. Zapiszcie swoje pomysły w punktach.

ANKIETA

Odpowiedz na pytania, stawiając krzyżyk w kratce.

1. Jak Ci się podobały zajęcia?

nudne   takie sobie   fajne

2. Czy dowiedziałas/-eś się czegoś nowego?

nie   trudno powiedzieć   tak

3. Czy wykorzystasz to, czego się nauczyła/-eś?

nie   trudno powiedzieć   tak